

Korset

Af Axel Andersen

Som udsmykning af gravminder er korset det oftest brugte ornament eller symbol, eller var det tidligere, for det ses ikke så ofte på nye sten. Det findes i mange former, hvoraf mange har hver sin betydning og oprindelse.

Korset er et gammelt symbol, og det er vidt udbredt, praktisk talt over hele verden både den gamle og den nye.

Oprindelig var korset et frugtbarhedssymbol. Den vandrette linie var jorden og kvinden, og den lodrette manden og himlen. Jorden bærer frugterne, kvinden føder børnene, men ingen af disse trives, hvis der ikke kommer sol og regn, og uden mandens befrugtning bliver der ingen børn født. Dette gamle verdensbillede kan også ses udbygget ved at anbringe tegnene for de fire elementer, luft, ild, vand og jord i korsets vinkler.

Korset kan også betyde marterpæl og pine (latin: *crux*). Det var en henrettelsesmetode, som vi først hører om hos perserne, derfra ført til Grækenland og Romerriget. Romerne brugte den til dømte af slavestand og til ikke romerske statsborgere, især oprørere, idet korsfæstelse regnedes for en vanærende straf. Vi læser i Nye Testamente, at Paulus blev henrettet med sværd, da han var romersk statsborger. Til henrettelsesbrug bestod korset af en pæl nedgravet i jorden med en tværbjælke anbragt et stykke ned ad pælen. Den dømte skulle selv bære tværbjælken ud til henrettelsesstedet (tænk på de mange fremstillinger af Jesu korsbæring, hvor han bærer hele korset!). På henrettelsespladsen blev den dømte i afklædt stand fæstnet til tværbjælken med reb eller nagler, og så blev tværbjælken anbragt på pælen. Oven over tværbjælken kunne anbringes en plade, på hvilken blev skrevet forbrydelsens art. Denne ydmygende henrettelsesmåde blev også Jesus Kristus til del, og dermed gik korsets symbolik over i kristendommen som tegn på frelserens lidelse og sonedød og for kristendommens idé.

I det gamle Ægypten havde hieroglyfen for liv korsform, det lever videre hos os som hankekorset. I hele verden kendes hagekorset som lykketegn, når hagerne går med solen, og når de går modsat, er det et ulykkestegn. Fra Norden kender vi solkorset f.eks. fra helleristninger, et kors indskrevet i en cirkel, ført videre som kristent tegn som indvielseskors i mange romanske kirker, de malede kors i kalkmaleri, der hvor biskoppen stænkede vievand 12 gange under indvielsesceremonien. Solens symbol blev også til helgenernes glorie, den blev til korsglorien for Gud Fader og Kristus.

Der er mange korsformer, som nævnt ovenfor, her skal de opregnes i alfabetisk orden. Da der findes mange navne for det samme kors, synonyme, sættes de ind på den alfabetiske plads, og også sammen med det valgte hovednavn.

Korsformer:

Alfa og omega: Det græske alfabets første og sidste bogstav. Bruges meget ofte til at udfylde hjørner imellem korsarmene. Symbolsk udtryk for Jesu ord: Jeg er begyndelsen og slutningen.

Alfekors: Det samme som ellakorset.

Alterkors: Kors af varierende form stående eller liggende på alteret. Har været brugt siden 11. århundrede.

Andagtskors: Kors under åben himmel, ofte indviet til en helgen. Formen forskellig, ofte med tagformet afdækning.

Andreaskors: Et ligearmet x-formet kors. X (udtales chi) er det første bogstav i Kristus på græsk. På latin hedder det *Crux decussata*, *Crux andreana*.

Angelsaksisk kors: også kaldet saksisk kors (eng. Saxon cross). Det er et latinsk kors med en hesteskoformet udskæring ved armenes skæring. Stammer fra det keltiske område, ligesom det keltiske kors, som ligner det, men også har en ring mellem armene.

Ankerkors: Kors hvis arme er fliget ud. Det findes i flere former, over grundformerne det græske og latinske kors. Efter det latinske har det forneden to hager og øverste arm kan være erstattet af et øje. Det græske har hager på alle fire arme. Symbol for håbet og månelysset.

Ankh: Den ægyptiske hieroglyf, der betyder liv. Har givet navn til et kors, der er det samme som hankekors.

Antonitterkors: Det samme som antoniuskors. Navn efter antonitterordenen, en tigermunkorden, på hvis dragt bares et blå antoniuskors.

Antoniuskors: kaldes også antonitterkors, Taukors (T-kors), ægyptisk kors og på latin *crux commissa*. Det er et T-formet kors, mangler en opadvendt arm. I det Gamle Testamente er det tegnet for Guds nåde, og hel-

genen Antonius (død ca. 356), svineavlens skytshelgen fordrev onde ånder med dette kors.

Apostelkors: Det samme som konsekrationkors.

Birgittakors, Skt.: Et Georgskors, d.v.s. et ligearmet kors, hvis arme tilspidser mod skæringen, i hver arm og i skæringen er en cirkel, symbol for Kristi fem sår.

Burgunderkors: det samme som burgundisk kors.

Burgundisk kors: også kaldet burgunderkors. Navn efter Burgund, det tyske navn for landskabet Bourgogne. Det er et andreaskors, hvis arme er besat med opadvendte takker, d.v.s. kviste og grene er ikke hugget af helt inde ved stammen.

Chi og Rho: Er de græske bogstaver X og P (lydværdi ch og r) forekommer i Kristi monogram.

Chi-kors: også kaldet X-kors. Kors med form som X, se Andreaskors.

Cirkelkors: også kaldet indvielseskors, konsekrationkors, hjulkors, viekors og vikors. Det er et ligearmet kors med arme af cirkelslag og indtegnet i en cirkel. Det ligner viekorset, konsekrationkors, men her bliver armene bredere, er konkave. Det er det gamle solkors, som kendes fra helleristninger i sten og bronzealder, samt Orienten.

Crux andreana: latinsk betegnelse for Andreaskors.

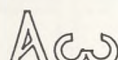
Crux capitata: latinsk betegnelse for latinsk kors.

Crux commissa: latinsk betegnelse for Antoniuskors.

Crux decussata: latinsk betegnelse for Andreaskors.

Crux dissimulata: latinsk betegnelse for det hemmelige kors.

Crux immissa: latinsk betegnelse for latinsk

Alfa og omega

Andreaskors

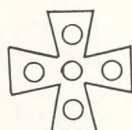
Angelsaksisk kors

Ankerkors

Antoniuskors

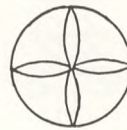
Birgittakors

Burgundisk kors

Cirkelkors

kors.

Crux immissa quadrata: latinsk betegnelse for græsk kors.

Crux invicta: latinsk betegnelse for det ubesejrede kors.

Crux processionalis: latinsk betegnelse for processionskors.

Dagmarkors: Er en dansk betegnelse for et kors af latinsk grundform, altså forlænget nederste arm, med kløverbladsafslutning af armene. Navnet stammer fra det kors, som blev fundet i Ringsted kirke 1683 ved åbningen af den grav, der efter traditionen skulle være dronning Dagmars. Det er sikkert af byzantinsk oprindelse og stammer fra 12. århundrede. Det kan være et relikviekors. Eftergjort bruges det som halssmykke.

Dobbeltkors: Findes i 3 former, hvoraf 1) er lig Lorrainekorset. 2) er som to græske kors lagt i hinandens forlængelse, har altså to lige lange tværmere. 3) er også to græske kors, men drejet 45° i forhold til hinanden, altså med otte arme. Det kan opfattes som X (chi) for Kristus lagt sammen med det græske kors.

Drudedefod: Det samme som marekors, pentagram, og pentakel. Navn efter drude (tysk: Drude, troldkvinde, spøgelse) beslægtet med oldnordisk tropha, at træde, heraf tysk Drudenfuss, fodtryk af en drude. Det var et beskyttelsestegn, der malet på dørtærsklen skulle holde onde ånder borte, således kendt fra oldtiden. Det er ikke noget kors, kun medtaget, fordi det anvendte navn: marekors indeholder ordet kors. Se marekors.

Ellakors: også kaldet alfekors, er et amuletkors, et halssmykke med inskription: Jesus, Herrens søn, hjælp mig. Det skulle beskytte mod ellefolkets indflydelse. Kendes især fra Skåne.

Evangelistsymboler: Korsarme kan ofte være udvidet ved enden til en medaljon, hvor evangelistsymbolerne er indsat, mennesket: Matthæus; ørnen: Johannes; løven: Markus og ok-

sen: Lukas.

Filipskors: Det er et liggende kors af latinsk form. Navn efter apostlen Filip, som skal være korsfæstet på et sådant.

Fleur de lis: franske lilje, se dette.

Franciskanerkors: Et seksarmet kors med latinsk grundform, tværmene er med øje og på den tilspidsede opadrettede er påsat to skrånede og så tilspidsede arme. Navn efter franciskanerordenen, hvis dragt var prydet med et sådant kors.

Franske lilje: På fransk Fleur de lis. En stiliseret liljeblostm, pryder ofte korsender. Symbol på treenheden. Se Jakobskorset.

Furca: Det latinske navn for gaffelkors.

Gaffelkors: andre navne: messehagelkors, skulderkors, livstrækors, røverkors, Y-kors og Ypsilonkors. Det er for det mest et Y-formet trearmet kors; men kan også være firarmet, så er den nedad rettede arm forlænget opad. I det sidste tilfælde er det et runetegn, livsrunen, som sådan kendes det fra østrigske og tyske gravminder. Det bruges desuden i heraldikken.

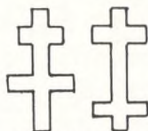
Gemmekors: Latin: Crux gemmata. Et ædelstensbesat krucifiks, som blev udsmykket ved apostlen Andreas' martyrium.

Genferkors: Af det tyske navn Genf for Genève, hvis mærke er et rødt kors på hvid bund, derfra gået over til Røde Kors-organisationen. Det er et ligearmet kors dannet af fem sammenlagte kvadrater, armene er lige så lange som brede.

Georgskors: Ofte kaldt Skt. Georgskors, Sanktgeorgskors. Navnet er efter Sankt Georg, en ridderhelgen kendt fra legenden om Sankt Jørgen og dragen. Skytshelgen for flere lande, bl.a. England, hvor korset indgår i det engelske flag, rødt på hvid bund. Korset er et ligearmet kors med arme, der tilspidses mod skæringen.

Dagmarkors

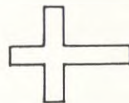
Dobbeltkors

Drudedefod

Ellakors

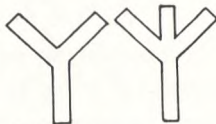
Filipskors

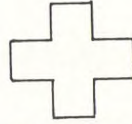
Franciskanerkors

Fransk lilje

Gaffelkors

Genferkors

Georgskors

Gravkors: Kors rejst på grave, mangfoldige former.

Græsk kors: Kaldes også det ligearmede kors, på latin *Crux immissa quadrata*. Det danske navn beskriver det ganske, et kors med fire lige lange arme, i stående stilling. Navnet stammer fra de græske kirkers grundplan. Det er et ældgammelt tegn, meget ældre end kristendommen, betyder verdensrummets fire retninger, mødet mellem det himmelske og jordiske, det passive og det aktive. Det ældst kendte findes i Palmyra fra 134 e.Kr., i katakomberne kan det findes fra 3. årh. begyndelse.

Græske kors, kombinerede: kaldes også sammenstillede græske kors og Jerusalemkors, omend det sidste også kan se anderledes ud. Det består af 5 græske kors, ét stort og fire små i det stores korshjørner.

Græske kors, sammenstillede: Det samme som kombinerede græske kors.

Græsk-russisk kors: Andre navne ortodoks katolske kors og russiske kors. Et kors med to vandrette tværarme, den øverste kortest og en skråtstillet arm, pegende opad til venstre (for beskueren), én tegning viser dog den modsatte vej. Symbolikken er kombination af Jesu kors og røvernes kors, den bodfærdige røver hang til højre for Jesus, derfor peger armen opad, mod himlen, til paradiset, mens den forhærdede røver (til venstre) her peger mod helvede, altså skal den pege opad mod venstre for beskueren. I øvrigt findes der en form med kun én vandret tværarm, og den er i flertal på Københavns Assistents kirkegårds russiske afdelinger, der er 3 med to tværarme og 11 med én tværarm, som hele kors, fortrinsvis i marmor, desuden findes indhugget 1 med to arme og 10 med én arm. Sammesteds findes også 9 stk. støbejernskors med kløverblads-

armafslutninger, og på den lange arms ne derste del to halvkredsformede udbulinger, som sidder i samme højde, men nok har samme »funktion« som skrårarmen, det skal tilføjes, at de stammer fra midten af 1800-tallet, og alle genanvendt. Man kunne måske blive enige om at kalde sidstnævnte type med én skrå tværarm for russisk kors.

Hagekors: Andre navne slangekors, på latin *crux gammata*, på græsk *tetraskelon*, på sanskrit *svastika* (*swastika*). Det er et ligearmet kors, hvis arme er knækket, enten med solen, mod højre, kaldes det højreløbende h, det er et ældgammelt lykketegn. Er det modsatte tilfældet, at armene er knækket mod solen, mod venstre, hedder det venstreløbende h, og på sanskrit har det navnet *sauvastika*, *swavastika*, *suyastika* og er et ulykketegn. Begge er ældgamle symboler, kendt fra Europa, Asien og fra amerikanske før-columbianske kulturer. Det var også de tyske nazisters mærke, dog brugt liggende, det blev efter krigen forbudt på gravsten i Danmark. Slangekorset er en lidt speciel form, se slangekorset.

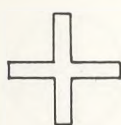
Hagekors, højreløbende: også kaldet *crux gammata*, *tetraskelon*, *svastika*, *swastika*, se hagekors.

Hagekors, venstreløbende: også kaldet *sauvastika*, *suyastika*, *swavastika*, se hagekors.

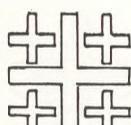
Halskors: kors af forskellig form brugt som smykke.

Hammerkors: Andet navn er krykkekorset. Det ligner hagekorset, et ligearmet kors med tværarme for enderne af korsarmene, kan opfattes som 4 tau-kors sat sammen. Kan være nordisk i sin oprindelse, stammende fra hammertegnet, symbol for guden Tor.

Hankekors: kaldes også *ankh*, *nilnøglen*, *taukors* med øje og ægyptisk *hankekors*. Det er et stående kors, hvis øverste arm er erstattet af et øje, de andre arme kan være enten lige eller

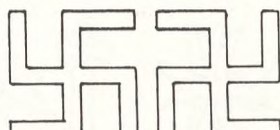
Græsk kors

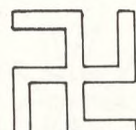
Græske kors, kombinerede

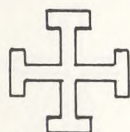
Græsk-russisk kors

Hagekors, højreløbende

Hagekors, venstreløbende

Hammerkors

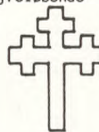
Hankekors

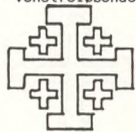
Hjul Kors

Jakobs kors

Jerusalemkors

buede og i sidste tilfælde er også armafslutningen en bue. Tegnet er en ægyptisk hieroglyf, ankh, hvis betydning er liv.

Hemmelige kors: På latin *crux dissimulata*. Det er tegn som f.eks. ankeret, kun forstået af indviede, brugt i forfølgelsestider, ses i katakomberne.

Hjulkors: Det kan også kaldes cirkelkors, men så er armene dannet af cirkelslag. Det er et ligearmet kors, som det græske omgivet af en cirkel. Det er ligesom cirkelkorset brugt som indivielsekors, og kendt fra bronzealderens helleristninger og Nærorientens oldtidskulturer.

Indvielsekors: se cirkelkors, hjulkors, konsekrationkors og vikors.

Jakobskors: Et kors som det latinske, hvis armender er forsynede med liljeformede afslutninger.

Jerusalemkors: To kors forekommer med dette navn. 1) S sammensat kors af et hammerkors med et græsk kors i hvert armhjørne, således at det står nær det kombinerede græske kors. Det kan også ses som en plade med kvadratiske huller, der danner de små kors. Det er missionens kors, det store kors står for Kristus, og de små for de fire evangelister: evangeliet skal udbredes til jordens fire verdenshjørner. 2) Latinsk kors med tværmåle på de tre øverste arme, står nær et korset kors.

Jesus monogram: se Kristi monogram.

Johanitterkors: Et ligearmet kors, der meget ligner et malteserkors, fra hvilket det adskiller sig ved buede indsnit i armenderne. Navn efter Johannitterordenen, stiftet i Jerusalem og senere flyttet til Malta. Ordensdragen havde et sådant kors. Symbol for frimurere.

Kardinalkors: Det samme som patriark(al)kors.

Keltisk kors: Kan ses kaldt ringkors, fra hvilket det adskiller sig ved at være som et latinsk

kors, med en ring om de fire arme, endvidere kan der være et hesteskoformet indsnit ved armskæringen. Det er en korstype, der findes i de keltiske områder af Storbritannien og Irland. Armenes flader er udsmykket af billedfremstillinger og/eller ornamenter.

Kløverbladsornamenter: Korsarme afsluttes ofte af kløverbladene også kaldt trepas, det er et symbol for treenheden.

Kløverbladskors: Også blot kløverkors, endvidere Lazaruskors. Et kors, hvis armender er forsynet med kløverbladsornamentet, der kan ses på alle korstyper, også det russiske. Er det et latinsk kors som hængekors, bruges i Danmark betegnelse Dagmarkors, se dette. Tilsvarende hvis det er et græsk kors: Lazaruskors.

Kløverkors: Det samme som kløverbladskors.

Kombinerede kors: Er det samme som kombinerede græske kors, se græske kors, kombinerede, endvidere Jerusalemkors.

Knopkors: Et ligearmet kors med cirkelrund afslutning af armender.

Knudekors: Ligearmet kors med afhuggede kviste ved korsarmsenderne, omtrent som på burgundisk kors.

Konsekrationkors: Et ligearmet kors med arme, der er lidt bredere ved enderne, og omgivet af en cirkel. I nær familie med cirkelkors, hjulkors og vikors.

Korset kors, korsede kors: Herved forstås tværmåle på hver arm i en afstand fra armen, som armen er tyk. Det kan ses på græske kors og latinske, i sidste tilfælde er det Jerusalemkors 2). På det græske kors kan der over arm skæringen være anbragt en cirkel eller et gennemhullet kvadrat, se korskvadrat.

Korskvadratet: Et korset kors af ligearmet type med et gennemhullet kvadrat over armskæringen, eller en cirkel. Symboliserer jordens fire hjørner.

Johanitterkors

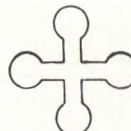
Keltisk kors

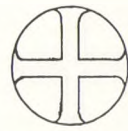
Kløverbladskors

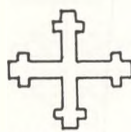
Knudekors

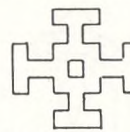
Knopkors

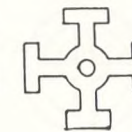
Konsekrationkors

Korset kors

Korskvadrat

Kristi monogram

Korsstav: Se processionskors, endvidere om det kors den opstandne Jesus har.

Kristi monogram: Også kaldet Jesus monogram, ligner et kors, fordi det er sammensat af de græske bogstaver X (chi) og P (rho); men i visse tilfælde udført som et græsk kors, på hvis øverste arm er anbragt et hankeformet øre. I de nederste korsvinkler kan der endvidere være anbragt de græske bogstaver alfa og omega enten som kapitæler, men oftest som minuskler. I formen X + P kan det også være indskrevet i en cirkel.

Krucifiks: Et kors med billedlig fremstilling af den korsfæstede Kristus, oftest på et latinsk kors. Navnet er dannet af latin: *crux*: kors og *fixus*: fæstet. Findes på gravsten, altre m.v. og også som hængesmykke. Kristusfigurens holdning er meget forskellig især på romanske og gotiske k.

Krykkekors: Det samme som hammerkors.

Kuglekors: Et af ni kugler eller cirkler dannet ligearmet kors.

Labarum: Latin: krans, Det tomme kors, har en krans omkring Kristi monogram.

Latinsk kors: Også kaldet passionkors, latin: *crux immissa, crux capitata*. Det er et firarmet kors, hvor den nedadrettede arm er længere end de tre andre. Det er grundform for en lang række former, og det kors, der hos os er »korsset«. Det er det fornemste kristne symbol, der betyder sejren over døden ved Jesu lidelse i vort sted. Er korset tomt, betyder det det fuldkomne frelsesværk. I den tidlige kristne kunst opfattedes korset som sejrs tegn, senere som et tegn på Jesu lidelse og død. I vor tid er det nok mere blevet et tegn for død og sorg.

Latinsk kors, liggende: se Filipskors.

Latinsk kors, omvendt: se Peterskors.

Lazaruskors: Et ligearmet kors med kløverbladsafslutning.

Ligearmet kors: Andet navn for græsk kors.

Liljeformede korsarme: En afslutningsform på armene, der symboliserer den korsfæstede uskyld, se Jakobskorset.

Livstrækors: Andet navn for gaffelkors, især den firarmede form.

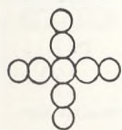
Lorrainekors: Andre navne er lothringerkors og lothringiske kors efter tysk: Lothringen = fransk: Lorraine. Det er et kors med to tværarme, den øverste den korteste, det ligner således patriarkkorset, her er tværarmene lidt længere. Først blev det brugt i Orienten, derfra hjembragt fra Jerusalem af korsfareren Godefroy de Bouillon og blev huset Lothringens emblem. I moderne tid brugt som sejrs tegn i det moderne korstog mod tuberkulosen.

Lothringerkors: Er det samme som Lorrainekors og kan også ses anvendt på dobbeltkors.

Malteserkors: Har navn efter Johannitterordenen, en korsfarerorden, stiftet i Jerusalem 1154, med sygepleje som opgave, 1309 fortrængtes den til Rhodos, og i 1530 flyttedes ordenen til Malta, deraf navnet. Korset blev båret på ordenens dragt, hvid på rød bund. Det er et kors med lige lange arme, tilspidsende mod skæringen og med et kileformet indsnit i armenderne, så der bliver 8 spidser, de symboliserer de 8 ridderdyder. Det ligner Johannitterkorset, og som dette: frimurersymbol.

Mantuakors: Et ligearmet kors med buede arme, bredest ved de lige afskårne ender. Det har navn efter den italienske by Mantova, der på tysk kaldes Mantua.

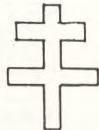
Marekors: Andre navne: drudefod, pentagram og tentakel. Det har ikke meget med et kors at gøre bortset fra navnet; men det kan ses på gravsten. Det er en femodded stjerne, indskrivelig i en cirkel og kan tegnes i et træk uden at løfte tegneredskabet. Dets betydning

Kuglekors

Latinsk kors

Lorrainekors

Malteserkors

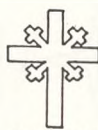
Mantuakors

Marekors

Mauritiuskors

Palæstinakors

Patriarkkors

afhænger af spidsernes orientering: Vender det én spids opad, anråber det himlen, er altså et ondtaværgende tegn, der kan holde genfærd og onde ånder borte. Drejes det 45°, så én spids vender nedad, er det påkaldelse af djævelen. Det er selvsagt i første tilfælde den mest ses anvendt.

Maurituskors: Et ligearmet kors, hvis armen der afsluttes af tre halvkredse.

Messehagelkors: Det samme som gaffelkors.

Missionskors: Se under Jerusalemskors.

Nilnøgle: andet navn for hankekors.

Orant: Et bedende menneske, med armene løftet Y-formet op, det var bedestillingen i oldtiden og blev overtaget af de kristne, og opfattedes som kors.

Ortodoks katolske kors: det samme som græsk-russisk kors, se dette samt russisk kors.

Palæstinakors: Et kors med to former. 1) er et latinsk kors, hvor der over armskæringen er lagt et korset græsk kors. 2) er også et kombineret kors af et stort hammerkors med små hammerkors i armhjørnerne, altså omtrent som Jerusalemskorset 1).

Patriarkkors: Kaldes også patriarkalkors og kardinalkors. Det er et latinsk kors med en ekstra, kortere tværmarm, noget længere end Lorrainekorsets. Armenderne kan afsluttes lige eller være forsynet med trepas, kløverblad, det kan også være korset af små tværmarme. Korset ses især på katolske kirkegårde.

Patriarkalkors: Det samme som patriarkkors.

Pavekors: Også kaldt pontifikalkors. Kors med tre tværmarme aftagende i længde opad. Armender kan afsluttes med kløverblad.

Pentagram: Andre navne er drufedod, marekors og pentakel. Navnet er græsk: pente fem, gram: tegn, og er et græsk symbol for verdensaltet. For jøderne er det betegnelsen for de

fem mosebøger. I middelalderen anvendt som et tegn, der skulle afvise onde ånder. Se drufedod og marekors.

Pentakel: Det samme som pentagram.

Peterskors: Er et latinsk kors vendt om. Apostlen Peter led martyrdøden på et sådant kors, det siges, fordi han ikke ville lide døden på det samme kors som sin herre og mester, Jesus.

Pontifikalkors: Det samme som pavekors, latin: pontificalis af pontifex, præst, måske af pons, pontis: bro og facere: gøre, d.v.s. brobygger. Pontifex maximus: ypperstepræst i det gamle Rom og nu titel til paven.

Processionskors: Kaldes også korsstav og stavkors. Det er et græsk eller latinsk kors sat på et skaft, så det kan bæres eller plantes i jorden. På latin hedder det cruz processionalis.

Relikviekors: Betegnelse for et kors til at gemme et relikvie, oftest af kostbart materiale.

Rigsæblet: Er et firarmet kors af latinsk form plantet på jordklodens ækvator. Jordkloden er tegnet som en ring med en vandret diameter som ækvator. Det er det gamle verdensbillede: Europa, Asien og Afrika, kronet af kors, et gammelt konge- og kejsersymbol og symbol for Kristi verdensherredømme.

Ringkors: En ring som er flettet om et ligearmet kors. Det kan findes på Gotland og i Irland, med rod i det keltiske kors, der stundom også kaldes ringkors.

Russisk kors: Det samme som græsk-russisk kors og ortodoks katolsk kors, med mindre det kan vedtages at kalde den variant, som kun har én vandret og en skrå tværmarm for det russiske kors. Se græsk-russisk kors.

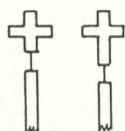
Røverkors: Det samme som gaffelkors. Navn efter det kors, som det de to røvere, der blev korsfæstet sammen med Jesus, led døden på. Se gaffelkors.

Pavekors

Peterskors

Processionskors

Rigsæblet

Ringkors

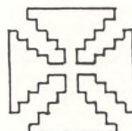
Russisk kors

Slangekors

Stjerne Kors

Trappekors

Trepas

Viekors

Saksisk kors: Er det samme som angelsaksisk kors.

Sammenstillede græske kors: se græske kors, kombinerede.

Sanktgeorgskors: anden skrivemåde for Skt. Georgskors, se Georgskors.

Sauvastika: Også stavet suyastika og swavastika, er det samme som venstreløbende hagekors, se hagekors.

Skt. Birgittakors: se Birgittakors.

Skt. Georgskors: se Georgskors.

Skulderkors: Det samme som gaffelkors.

Slange ved korsets fod: Betyder satan og synden er overvunden.

Slangekors: En særlig form for hagekors, hvis arme er s-formede, kan aftage i tykkelse mod enden, hvor der kan være et øje.

Solkors: Det samme som hjulkors.

Stavkors: Det samme som processionskors og det kors som bæres af Kristus, korslammet, apostle og helgener.

Stikkors: Et processionskors, stavkors, der kan stikkes i jorden, til at holde andagt foran.

Stjerne Kors: Egentlig en firoddet stjerne med fire stråler, der kan opfattes som korsarme. Det er et Kristussymbol, symbol for håb, og som morgenstjernen, der bebuder den kommende Guds dag.

Suvastika: Det samme som hagekors, venstreløbende.

Suyastika: Det samme som hagekors, venstreløbende.

Swastika: Det samme som hagekors, højreløbende.

Swavastika: Det samme som hagekors, venstreløbende.

Taukors: Det samme som Antoniuskors. Navnet kommer af det græske bogstav T = tau.

Tetraskelon: Det græske navn for hagekors.

T-kors: Udtales taukors, er det samme som Antoniuskors.

T-kors med øje: Det samme som hankekors.

Tomme kors: På latin *crux nuda*, et kors med Kristi monogram omgivet af en krans, *labarum*.

Tortegnet: Andet navn for hagekors.

Trappekors: Et ligearmet kors som et hammerkors, men har 3-4 sammenlagte tværarme ved armafslutningen, som således får et trappeagtigt udseende.

Trepas: Et ornament bestående af tre cirkler, der berører hinanden, oftest ses kun de dele, som danner omkredsen, det ligner da et kløverblad. Bruges som afslutning af armender. Symbol for treenigheden.

Triumfkrucifiks: Krucifiks ophængt i korbuen i kirker, eller båret af en bjælke, trapes på tværs i korbuen. Ofte flankeret af Maria (på venstre side) og Johannes (på højre side), de såkaldte sidefigurer.

Ubesejrede kors: På latin *crux invicta*. Et tomt kors, der symboliserer Kristi herlighed og korssejr.

Ulrikskors: Et kors af samme form som Georgskors, som pilgrimme fik ved den hellige Ulriks grav i Augsburg.

Viekors: Et ligearmet kors med buede arme, bredest ved enderne og indskrevet i en cirkel. Det er i familie med cirkelkors, indvielseskors og hjulkors.

Vilde mænd: Betegnelse for de X-formede bjælker, som kan ses i bindingsværket i huse fra 16. årh.

X-kors: Udtales chi-kors, er det samme som Andreaskors.

Y-kors: Udtales ypsilonkors, er det samme som gaffelkors.

Ypsilonkors: Navn efter det græske bogstav Y, ypsilon. Det samme som gaffelkors.

Ægyptisk hankekors: Er det samme som hankekors.

Ægyptisk kors: Det samme kors som Antoniuskors.

Ærkebiskopkors: Andet navn for patriarkkors.